יום הכפורים בו'. סדר המסכתה

הכפורים והדר נקט ליל יום הכפורים

והדר נקט סדר עבודת היום והשתח

נקט הלכות היום לענין איסור והיתר:

תחילה נקט ז' ימים קודם יום

מנום להיז. ב) חומה ע"ש, ד) [כלים פי"ז מי"ב], ה) וירושלי לכמלוא], ה) [ירושל׳ לכמלוא], (חולין לח. ועי׳ חוספות פסחים מד. ד"ה לענין ומוס' שבועות כח: ד"ה לכלי שמעון], ז) שבועות כל: כב: כג:, ה) בע"י: להם.

הנהות הנר"א [א] גמ' בהו לד"י. נ"ב וח' יק׳. וכ״ה בירושלמי:

מוסף רש"י

הם שלא ביחנו. הס לא שאלו אלא מי יעולה ולא (שבועות לה:)**. ובאחרונה** שביחנו. נאורים ותומים אמננו הסכימו לדבריהם (שם). שאל צדוק שאל בלוק ועלתה לו. כשברת דוד מפני אבשלום ילא מילום מלוק מילום מילום לדוק מירוסנים שמה לוק בחורים ותומים ועלתה לו, שהשיבוהו, ושחל אביתר ולא עלתה לו, שנאמר ריעל אביתר. שנסתלק מן הכהונה מפני שלא נענה באורים ותומים, והכי תניא בסדר עולם גבי ארוו בסדר עולם גבי ארון ובברחו מפני אבשלום יצא עמו עד שעלה במעלה הזיתים ונשאל באורים ותומים ונסתלק אביתר מן הכהונה גדולה נכנס לדוק טו) ויאמר המלך לנדוק השב את הארון וגו' (סוטה

מח:). הדר**ן עלך בא** לו שבועה שלא אוכל ואכל נבלות כו' חייב. שבועה ושבועות קרבן קרכן עכושה (עכושת כא:) דראויין הן לאכילה ואריא הוא דרביע עלייהו שם כב:). ורבי שמעון . למושבע ועומל עליהן (שם) מושבע ועומד מהר סיני על הנבלות. ואיו שבועה המותרים עם דברים האסורין. כלומר אם היה נשבע על הנבלות לבדן לא היתה שבועה חלה, אבל זה שאמר לא אוכל סחם, כלל דברים המותרין והאסורין יחד ומיגו דחיילא שבועה על המותרין חיילא נמי מדברים אסורין באיסור שבועה, ור"ש לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי כולל (שם).

תום' ישנים

פרק שמיני מתני'. יום הכפורים אסור באכילה וכשתיה ו וכסיכה כו'. וברחיצה

שלא כסדר. היה לו לשאול הירד שאול היסגירוני לפיכך השיבוהו על הראוי לשאול ראשון: ואם הולרך לשניהן. כגון שהיה הדבר נחוץ ואין שהום להמחין כגון הארדוף האשיגנו דלקלג: גוירת נביא חוזרם. כגון של יונה בן אמיחי: שנאמר במשפט. כדין שאינו חוזר: שמאירין אם דבריהם. מפרשי את דבריהן: משלימין אם דבריהן. כדאמרן אין גזירתן חוזרת: לא השלימו. שאמרו עליהן 🗈 בשני ימים הראשונים עלו אליו ונפלו: הם שלא ביחנו. אורים ותומים לא פירשו להם בשני ימים הראשונים עלו והצליחו אלא עלו אליו אם לנלח אם להנלח: באחרונה. פירשו

להם כי מחר אתננו בידך: **בולטות**. האותיות בולטות כגון עי"ן משמעון למ"ד מלוי ה"י מיהודה לומר עלה וכל אחת אינה זוה ממקומה אלא בולטת במקומה והוא מלרפן: והא לא כתב לד"י. בכל השבטים ואם לריך לה כגון והצל חציל מהיכן באה: שהרי שחל לדוק. כשהיה דוד בורח מפני אבשלום: שנאמר ויעל אביתר עד חום כל העם לעבור. ותניא בסדר עולם ושאל באורים ותומים ולא עלתה לו ונסתלה מז הכהונה שנאמר ויעל אביתר מדקתני דבעי כהן המדבר ברוח הקודש אלמא לא בולטות ולא מצטרפות היו דאם כן למה לי רוח הקודש: סיועי הוה מסייע. כהן בהדי חורים ותומים הלכך אם כהן כשר היה וראוי לשרות שכינה עליו האותיות בולטות או מלטרפות על ידו כשנשאלין בו ואם לאו לא בולטות ולא מצטרפות: הוא וה מלך. דהא ביהושע משתעי קרא: וכל בני ישראל אתו. מי שכל

בני ישראל אתו לנאת למלחמה אחריו: הדרן עלך בא לו

יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וכו'. מפרש בגמרא דכל הני איקרו עינוי וגבי יוה"כ ה׳ עינויי׳ כתיבי והני ה׳ הוו דשתיה בכלל אכילה: מלך. דרכו ושבחו להיות נאה שנאמר (ישעיה לג) מלך ביפיו תחזינה עיניך: והכלה. לריכה נוי עד שתחבב על בעלה וכל שלשים יום לחופתה היא קרויה כלה: והחיה. יולדת: תנעול את הסנדל. שהלנה קשה לה: דברי רבי אליעור. אכולהו קאי מלך וכלה וחיה: גב' לחלי שיעור. כגון פחות מכותבת הגסה שהיא שיעור ליוה"כ כדתנן מתני׳ וכי לא שלים שיעורא כרת ליכא איסורא איכא: הלי שיעור. כלומר פחות מכשיעור אסור מן התורה לקמן בשמעתא דריש ליה מכל חלב: שאסור מדרבנן. ומתני׳ נמי מדרבנן קאמר: אי הכי. דלריש

לקיש אסור מיהא מדרבנן לא ניחייב עליה קרבן שבועה הנשבע שלא יאכל חלי שיעור מדבר אסור ואכל לא ניחייב עליה קרבן שבועת ביטוי דהא קיימא לן במסכת שבועות (דף מ.) נשבע לקיים את המלוה ולא קיים פטור או נשבע לבטל ולא בטל פטור: ורבי שמעון פוטר. מקרבן שבועה: מושבע ועומד הוא. והוה ליה נשבע לקיים את המצוה: בכולו. שבועה שלא אוכל לא בשר שחוטה ולא בשר נבילה דמגו דחיילא אהחירא חיילא נמי אאיסורא ורבי שמעון פוטר דלית ליה איסור כולל ולא אמרינן מגו: וריש לקיש אמר אי אחה מולא. שיהא חייב קרבן שבועה על הגבילה אם אכל כזית שהוא מושבע עליו מהר סיני אלא באוכל חלי שיעור שאינו מושבע עליו מסיני ובשבועתו נאסר עליו: במפרש. שלא אוכל אפילו חלי שיעור: ואליבא דרבנן. דאמרי בשבועות (דף יש:) דהנשבע שלא אוכל סתם אוסר עלמו בכשיעור: או בסתם. מצית לאוקומה ומיהו כשאכל לא אכל אלא חצי שיעור שאינו מושבע עליו מסיני ועל ידי שבועה שלא אוכל סחם נאסר בו: ואליבא

משמע שכל אלו הענויים חוץ מאכילה ושחיה מדרבנן, מדליכא בהו כרת רק באכילה ושחיה כדאמריון בגמרא, וגם (שייך) [מדשריתו] לתלך וכלה לכחוץ פניהם ולמי שיש חטעין בראש לשוך כדרכו ואינו חושש ולמי שידיו מלוכלכות בטיט ובצואה לרחוץ. מיהו כל הני איכא לדחויי שאין כרח אלא באכילה ובשתיה שיש בו איבוד נשמה כדאמריען בגמרא (עד, ב) אע"פ שהן מן החורה, וגם אין אסור מן החורה אלא רחילם כל גופו וסיכם כל גופו, והילכך מדרבע לא גזור בהני. והא דדרשינן להו בגמרא (עד, א] וגם סיין חסור מן החורה חמח המינת כג גופו וסיכת כג גופו, והינכך מדרפנן כח גור בהפני והם דרחיינן והו בגמורח ניהד, מ לכולהו משבחון שבוח הויא אסמכמא בעלמא, אבל עיקרייהו נפקי מדרפנין לקמן [עו, א] הני חמשה עינויים כנגד מי. מיהו מדנקט האי לישנא דממשה עינייון כנגד מי ולו נקט מהיכא נפקא או מנא לן, משמע שאחון פסוקים אינן אלא אסמכמא בעלמת, וחדע דמפיק עינויין מינייהו לאכילה ושמיה ועל כרחך (לאון מההוא קרא נפקא. ועוד מדאמר הכא והחיה מנעול את הסנדל דברי ר' אליעזר וחכמים אוסרין, על כורחין (איכא) נליכא סכנה מדאסרין רבנן, א״כ היכי שרי ר' אליעזר כיון שנעילת הסנדל אסורה מה״מ. ואין נראה לומר דבהכי ופליגין דרבנן אסרי נעילת הסגדל מה״ת, ור' אליעזר שרי. וגם אין נראה לומר דודאי ענילת מנעל אסור מה״מ אבל סגדל אינו אסור אלא מדרבנן ולהכי פליגי ביה בחיר ולהכי לא נקט מנעל אלא סגדל. (דהא) (ועודן

אברות כד. המשבק סייני מהשאל בוה או היו הומים *ביו השלה בוה אתם החולם המשבק סייני האם האחרו* היו החולה החולה החול האשינגו, דוד ביקש החמים הי אלה ישראל הגד גא לעבדך, חדע לך שהוא כן שהיר בי של השיבוהו ג', שנאמר ויאמר לו רדוף כי השג השיג והצל הציל. אית תנא תני הקול היה שומע שנאמר וישמע את הקול מדבר אליו, ואית תנא תני הכתב היה בולט, והיה כתוב בהן אברהם יצחק ויעקב, כל אלה שבטי ישורון היה חקוק עליהן. ואין נשאלין אלא למלך ולב"ד ולמי שצורך הצבור בו, מנא לן, ולפני אלעור הכהן יעמוד, הוא זה המלך, אתו זה משוח מלחמה, וכל העדה זו סנהדרין. הדרן עלך בא לו כהן גדול

. שמדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו שואלין בו. ומעשה ושאל צדוק ועלתה. שאל אביתר ולא עלתה לו, שנאמר ויעל

אביתרכוי. ומשנינן סיועי מסייע הנשאל בהדי אורים ותומים. ירושלמי וישאל דוד בה׳ לאמר הארדוף אחרי הגדוד הזה

אלא אי בדמפרש בו'. ורבי שמעון דפטר משום דאית ליה כל שהוא למכות, לא חיילא עליה קרבן שבועה.

שלא כסדר והחזירו לו כסדר וכיוז שידע ששאל שלא כסדר חזר ושאל כסדר שנאמר היסגירו בעלי קעילה אותי ואת אנשי ביד שאול ויאמר ה' יסגירו ואם הוצרך הדבר לשנים מחזירין לו שנים שנאמר יוישאל דוד בה' לאמר הארדוף אחרי הגדוד הזה האשיגנו

ויאמר (ה') לו רדוף כי השג תשיג והצל תציל ואף על פי שגזירת נביא חוזרת גזירת אורים ותומים אינה חוזרת שנאמר במשפט האורים למה נקרא שמן אורים ותומים אורים שמאירין את דבריהן תומים שמשלימין את דבריהן וא"ת בגבעת בנימין מפני מה לא השלימו יהם שלא ביחנו אם לנצח אם להנצח ובאחרונה שביחנו הסכימו שנאמר יופנחס בן אלעזר בן אהרן עומר לפניו בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה עם בני בנימין אחי אם אחדל ויאמר ה' עלו כי מחר אתננו בידך כיצד נעשית רבי יוחנז אומר "בולטות ריש לקיש אומר מצטרפות והא לא כתיב בהו צד"י או אמר רב שמואל בר יצחק יאברהם יצחק ויעקב כתיב שם והא לא כתיב מי"ת אמר רב אחא בר יעקב שבטי ישורון כתיב שם מיתיבי כל כהן שאינו מדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו אין שואלין בו ישהרי שאל צדוק ועלתה לו אביתר ולא עלתה לו שנאמר יויעל אביתר עד תום כל העם וגו' סיועי הוה מסייע בהדייהו: ואין שואלין אלא למלך: מנא הני מילי יאמר רבי אבהו דאמר קרא יולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים וגו' הוא זה מלך וכל [בני] ישראל אתו זה משוח מלחמה וכל העדה זו סנהדרין:

הדרן עלך בא לו כהן גדול

יום יהכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסגדל ובתשמיש המטה הוהמלך והכלה ירחצו את פניהם יוהחיה תנעול את הסנדל דברי רבי אליעזר וחכמים אוסרין ייהאוכל ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה יוהשותה מלא לוגמיו חייב בל האוכלים מצטרפין לככותבת וכל המשקין מצטרפין 🌣 למלא לוגמיו האוכל ושותה אין מצטרפין: 🕻 ב' אסור ענוש כרת הוא אמר רבי אילא ואיתימא רבי ירמיה לא נצרכה אלא לחצי שיעור הניחא למאן דאמר חצי שיעור אסור מן התורה אלא למאן דאמר חצי שיעור מותר מן התורה מאי איכא למימר דאיתמר חצי שיעור רבי יוחגן אמר ייאסור מן התורה ריש לקיש אמר מותר מן התורה הניחא לרבי יוחנן אלא לריש לקיש מאי איכא למימר מודה ריש לקיש שאסור מדרבנן אי הכי לא ניחייב עליה קרבן שבועה אלמא ״תנן לשבועה שלא אוכל ואכל נבילות ומריפות שקצים ורמשים חייב ורבי שמעון פוטר והויגן בה אמאי חייב מושבע ועומד מהר סיני הוא רב ושמואל ורבי יוחנן דאמרי בכולל דברים המותרים עם דברים האסורין וריש לקיש אמר אי אתה מוצא אלא במפרש חצי שיעור ואליבא דרבגן או בסתם ואליבא

לא א מיי פ"י מהל' כלי מקדש הלכה יא:

ב [מיי פ"ט שם הלכה ז]: לב ג מיי שם פ"י הלי י: א ד מיי פ"א מהלכות שביתת עשור הלכה ד ה סמג לאוין סט ועשין לב טוש"ע א"ח סימן תריא סעיף א ווסימו תרטו סעיף

מן. ב ה מייי שם פ"ג הלכה א סמג וטוש"ע שם סימן תריג סעיף י: ג ר מיי׳ שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סימו מריד סעיף ג: דוחטימיי שם דוחטי הלכה א סמג לאוין שם

טוש"ע שם סימן סעיף א ב ט: ה ב מיי׳ שם הלכה ג [ופי״ד מהל׳ מאכלות אסורות הלכה בן: ל מיי' פ"ה מהלכות שבועות הלכה ה:

תורה אור השלם

ו. וַיּאמֶר דְּוִד הֲיַסְגִּרוּ בַּעֲלֵי קְעִילְה אֹתִי וְאֶת אַנְשַׁי בְּיַד שָׁאוּל וַיּאמֶר יי יסגירו: שמואל א כג יב

2. וַיִּשְׁאַל דְּוִד בַּיְיָ לֵאמֹר אֶרְדֹּף אַחֲרֵי הַגְּדוּד הַזֶּה אֶרְדֹּף אַחֲרֵי הַגְּדוּד הַזֶּה הַאַשְּׁגָּנוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ רְדֹף כִּי הַשֵּׁג תַּשִּׁיג וְהַצֵּל תַּצִיל: שמִואל א ל ח 3. וְלִפְנֵי אֶלְעָזֶר הַכּהַן יַעֲמֹד וְשָׁאַל לוֹ בְּמִשְׁפֵּט הָאוּרִים לִפְנֵי יְיָ עַל פִּיו יצאו ועל פיו יבאו הוא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָתוּ וְכָל במדבר כז כא :העַדָה ָּבְּיְנְחָס בֶּן אֶלְעָזְר בֶּן 4. וּפִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּּיְמִים אַהְרֹן עמֵד לְפָנָיו בַּיָמִים הָהֵם לֵאמֹר הָאוֹסְף עוֹד לְצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם בְּנֵי לְבַּאוֹר לָבִּלְיְהְנֶּחוֹ אָם אֶחְדְּל בִּנְיָמִן אָחִי אִם אֶחְדְּל זַיֹּאמֶר יִיְ עֲלוּ כִּי מְחָר אָהְנֶנוּ בְיֶדֶרְ: שופטים כ כח סופטים כ כח. וְהִנֵּה גָם צְדוֹק וְכָל.

 נ. וְיִנּוּר צֵּם לְּחֹל וְיְבֶּר אַ הַלְּוֹיִם אָתוֹ נִשְּׂאִים אֶת הַלְּוִיִם אָתוֹ נִשְּׂאִים אֶת וַיַּצְקוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצְל אֶבְיְתָר עַד תֹם כְּל וַיַּעַל אֶבְיָתר עַד תּם כָּל הָעָם לַעֲבוֹר מִן הָעִיר: שמואל ב טו כד

רבינו חננאל

ואסיקנא דוד שאל שלא כסדר. וכיון שהרגיש חזר ושאל כסדר. שנאמר קעילה אותי ואת אנשי וגו׳. ואם הוצרך הדבר לשנים, מחזירין לו על שניהם שנאמר וישאל רוד בה׳ לאמר ארדות אחרי הגדוד [האשיגנו] ויאמר לו רדוף כי השג חשיב והצל חציל נאע"ם אורים ותומים אינה חוזרת, שלא נכראו חומים אלא א"כ מפני מה לא השלימו בגבעת בנימין, לפי שהן לא ביחנו אם לינצוח אם לינצח. באחרונה שביחנו הסכימו על ידו, שנאמר פינחס בן אלעזר בן אהרן עמד לפניו בימים ההם. כיצר נעשית. רי יותנן אומר האותיות היו בולטות והוה כתוב בהן אברהם יצחק ויעקב ושבטי ישורון להשלים צד"י וט"ת שלא היו בשמות השבטים. ומותבינן עלייהו והתניא כל כהן